

Módszertani segédanyag osztályfőnöki órák tartásához
(Pályaválasztási rendezvénysorozat – 2020 – bemutató előadás szöveges kiegészítése)

A Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal a járási hivatalokkal együttműködve minden évben megszervezte pályaválasztási rendezvénysorozatát, mely magában foglalta a:

- a Pályaválasztási Kiállítást,
- az üzemlátogatásokat és
- az osztályfőnöki órák megszervezését.

A fennálló vírushelyzet miatt az idén nem rendezhetők meg a személyes megjelenést igénylő rendezvények, ezért osztályfőnöki óra keretében szeretnénk, ha közösen foglalkoznánk a továbbtanulás, a szakmaválasztás gondolatával.

„Nektek ki segített eddig?”

A pályaválasztáshoz – különösen ebben az életkorban – átgondolt döntésre van szükség. Ehhez nem elég egy hirtelen elhatározás, ezzel folyamatosan foglalkozni kell és mindenkinek jól jön, ha számíthat segítségre, tanácsokra, útmutatásra.

Ki vagy kik azok, akik segíteni tudtak eddig, hogy dönteni tudj?

Édesanyád, édesapád, testvéred, rokonod, hozzátartozód vagy barátod javasolta?

Mert abban a szakmában dolgozik? Vagy ő is abban az iskolában tanult?

„Mi a legfontosabb szempont a jó pályaválasztáshoz?”

Nem könnyű feladat jól és helyesen dönteni. Minden döntéshez megfelelő mennyiségű információra van szükség.

Vajon van-e elegendő ismereted arról, hogy tényleg milyen az általad megcélzott szakma a valóságban?

Ha elvégzed az iskolát, ezzel a szakmával milyen munkahelyeken kereshetsz majd álláslehetőséget?

Milyen munkakörnyezetben, milyen szerszámokkal, milyen munkafeladatokat kell majd napról napra végezned?

Az a fontos, hogy nagy eséllyel el tudj később helyezkedni abban a szakmában, vagy olyat szeretnél tanulni, ami nagyon érdekel, és egyelőre nem tartod lényegesnek, hogy mennyit kereshetsz majd vele?

Melyik iskolában van esélyed reálisan a felvételre, vagy mit vettél/vennél a kiválasztásakor figyelembe?

Közel legyen?

Barátok is oda mennek?

A család szeretné, ha nem kellene a lakóhelyedtől túl messzire lévő iskolába járni?

„A tudatos pályaválasztáshoz fontos a jó pályaismeret!”

Mi kell a jó pályaismerethez?

Tudnod kell, hogy mik a választott szakmának a jellemző feladatai, pl. milyen eszközöket kell majd használni?

Tudnod kell, hogy ezzel a szakmával irodában, szabadban, üzemben kell-e dolgozni?

Tudnod kell, hogy milyen tulajdonságok megléte előnyös, milyen érdeklődési irány kedvező a szakma elsajátításához, gyakorlásához?

Mit tehetsz, ha ezekre a kérdésekre nem tudod a választ?

Beszélgess olyan emberekkel, akik abban a szakmában dolgoznak, amit választani szeretnél!

Ez évben az iskolák Nyílt Napja is csak digitálisan lehetséges, az adott iskola bemutató filmjének megtekintésével. Mindenképpen nézd meg az iskola, a szakma bemutatóját, nagy segítség lesz a választásban. Várhatóan novemberben kerülnek fel a filmek az online felületekre.

Ha van lehetőséged, vállalj önkéntes munkát! Érdemes önkéntesként dolgozni, mert rengeteg tapasztalathoz juthatsz általa, hogy különböző tevékenységekben próbálhatod ki magadat (pl. állatgondozás). Megtapasztalhatod, mennyire tetszik neked az a munka, neked való-e, megismerheted azokat a körülményeket, amelyekkel csak a gyakorlatban találkozhatasz.

Ha lehetséges (pl. egy bolti eladó esetében) figyelj meg munka közben egy szakmabeli embert!

„Érdeklődj a szakképzési szerződés lehetőségéről és keresett szakmák köréről”

A szakmai gyakorlati képzés duális képzőhelyeken (elsősorban vállalatoknál, munkáltatóknál) lesz szakképzési munkaszerződéssel. A gyakorlati képzésre alkalmas gyakorlati képzőhelyeket továbbra is a területi gazdasági kamarák tartják nyilván és ellenőrzik a képzés minőségét.

A szakmatanulást pénzbeli juttatásokkal is ösztönzik.

A szakképzésben tanulók tanulmányaik idején különféle pénzbeli juttatásokat kaphatnak megfelelő tanulmányi eredmény esetén, de egyszerre csak egyféle juttatásra jogosultak:

- az iskolai tanulmányok és esetleges iskolai tanműhelyi gyakorlat idején ösztöndíjat, amelynek mértéke a tanulmányi eredménytől függ,
- a duális képzésben pedig szakképzési munkaszerződés keretében a gyakorlati képzést végző vállalat, vállalkozás munkabért és további egyéb juttatásokat biztosít számukra,
- a végzősök tanulmányaik sikeres befejezése esetén, ha befejezik a képzést és szakmát szereznek, egyszeri pályakezdési juttatást is kaphatnak.

Az anyagi segítség mellett további előnyt jelent, hogy akik így szereznek szakmai bizonyítványt, várhatóan könnyebb lesz az elhelyezkedésük is. Információkat találsz a www.bokik.hu (a B-A-Z Megyei Kereskedelmi és Iparkamara honlapján).

Fontos változások a szakképzési rendszerben (2019. évi LXXX. sz. törvény a szakképzésről)

Technikum és szakképző iskola

2020 szeptemberében a mostani szakgimnáziumok ötéves technikummá, a szakközépiskolák pedig hároméves szakképző iskolákká alakultak.

Az új iskolai rendszerű szakmai képzésben két iskolatípus van:

Technikum: A gazdaság visszajelzése alapján a szakgimnázium helyett a technikum elnevezés került bevezetésre. Nevében jelzi a végzettséget, mivel itt a végzettek technikusok lesznek. **A technikusképzés 5 éves.** Az első két év ágazati ismereteket adó képzése után a második ciklusban duális képzés folyik. A képzés időszakában a tanuló szerződés átalakul munkaszerződéssé, amely a

képzés alatt jövedelemhez juttatja a tanulót. A négy kötelező közismereti tárgyból tesznek érettségit a diákok, a technikai szakképesítés szakmai vizsgája lesz egyben az ötödik érettségi tárgy. Így 13. év végi sikeres vizsga után két végzettséget igazoló bizonyítványt kap. Kézhez kapja az érettségi bizonyítványát, és a technikai végzettségét igazoló oklevelét

Szakképző iskola: A szakképző iskola **3 éves**. Az első év ágazati ismereteket adó képzés, az azt követő két évben duális képzés folyik, elsősorban munkaszerződés keretén belül. A végzés után itt is nyitott a lehetőség az érettség vagy akár a technikai képzettség megszerzésére.

Mivel mindkét iskolatípusban ágazati alapképzés történik a képzés első szakaszában, a **9. évfolyam végén van átjárhatóság a technikum és a szakképző iskola között**, különbözeti vizsga nélkül. Az ágazati alapképzés ágazati alapvizsgával zárul. Az ágazati alapvizsga alkalmas egyszerű munkakörök betöltésére. A szakmai képzés lehetőséget biztosít a csak érettségizett, gimnáziumot végzettek, valamint az egyetemi tanulmányaikat feladó fiatalok részére. Erre szolgál a technikum 2 éves képzése.

A következő diákon a „Mi leszel, ha nagy leszel?” címmel korábban meghirdetett rajzpályázatunkra beküldött rajzok láthatók. A 7. -8. osztályos tanulók rajzai különböző foglalkozásokat ábrázolnak (Közösen ki lehet találni, melyek ezek, kiemelve, hogy a kőműves, hegesztő és a mezőgazdasági gépész szakma évek óta hiányszakma megyénkben.)

„Sikeres pályaválasztáshoz kell a jó önismeret!”

A személyes pályatervhez, elképzelésekhez, a megfelelő döntésekhez nélkülözhetetlen a valós, reális önismeret.

Nem egyszerű előre megmondani, hogy vajon tényleg a neked megfelelő pályát választod-e, de ha nem tudod, milyen vagy, mihez képest lesz jó a választásod? Vajon megvannak-e a pályához szükséges képességeid? Alkalmas vagy-e majdani foglalkozásod gyakorlására? Közel áll-e a személyiségedhez, az érdeklődésedhez, az elvárásaidhoz az a szakmai terület?

Minden szakma elsajátításához bizonyos képességekre, készségekre van szükség. Milyen képességekre van szüksége pl. az ácsnak? Jó egyensúlyérzék, jó szemmérték, kez ügyesség, stb. Vagy egy gépkezelőnek (pl. esztergályos)? Jó látásélesség, pontosság, műszaki érdeklődés, stb. Ápolónak, gondozónak? Segítőkézség, türelem, emberszeretet, stb.

Mennyire jó az önismereted, mennyire vagy tisztában magaddal?

Azt biztosan tudod, hogy melyek azok a tantárgyak, amiket szeretsz tanulni.

Azt is tudod, hogy melyek azok, amelyekből nemcsak jó jegyeid vannak, de versenyeken, vetélkedőkön jó eredményeket értél el.

Ezek is segítenek a továbbtanulásoddal kapcsolatos döntésedben! Valószínű a későbbiekben is szívesen tanulsz majd a kedvenc tantárgyaidra épülő szakmai ismereteket, és nem kell rosszkedvvel hozzáfogni a megtanulásához!

A szabadidő elfoglaltságaid is jó irányban segítik a szakmaválasztásodat, mert amit szívesen művelsz hobbiként, foglalkozásként is kedvvel fogod csinálni.

Vagy ahhoz a szakmatanuláshoz szükséges tantárgyakból jó jegyeid vannak, vagy mert a tanulmányi eredményed jó vagy éppen nem elég jó?

Ha valami nem megy, nincs hozzá ügyességed, tehetséged, abban nem lesz sikerélményed és nem fogod jól érezni magad sem a szakmában, később pedig a munkahelyeden sem!

Nemzeti Pályaorientációs Portál

Szoktad nézegetni az interneten a pályaválasztással kapcsolatos honlapokat? Sok pályaválasztási kérdőívet találsz ott, ha rákeresel a Nemzeti Pályaorientációs Portál (<http://palyaorientacio.munka.hu>) weboldalára.

Ezen az oldalon igen sokféle információt találsz, amelyeket pályaválasztási döntésedhez hasznosíthatsz.

A honlapon több mint 400 szakmát bemutató pályaismertető film található. A 7-8 perces filmekből gyorsan és egyszerűen tájékozódhat az érdeklődő kiválasztott szakmákról. A foglalkozást bemutató filmekből kiderül, melyek azok a képességek és tulajdonságok, amelyek az egyes szakmák elsajátításához és a szakmához tartozó feladatok elvégzéséhez elengedhetetlenek. Többek között azt is megtudhatjuk, milyen iskolai végzettséggel tölthető be az adott foglalkozás, illetve milyen javadalmazásban részesülnek a választott területen dolgozó szakemberek.

Lehetőség van több mint 500 szakma elsajátításával, gyakorlásával kapcsolatos információkat tartalmazó szakmaleírás közül a választott szakma leírását tanulmányozva részletesen is megismerni azt.

A kérdőívek címszó alatt több korosztálynak szóló, rövidebb vagy részletesebb kitöltést igénylő kérdőívek találhatók.

„Pályaválasztást segítő önismereti kérdőívek a Nemzeti Pályaorientációs Portálon”

Ha bizonytalan vagy a képességeidet, készségeidet illetően, ezen a pályaválasztást segítő honlapon ellenőrizheted, hogy mennyire jól ismered magad, mennyire vagy tisztában önmagaddal, képességeiddel, tulajdonságaiddal.

Miben segítenek ezek a kérdőívek és az eredményeik?

Ellenőrizheted, hogy az önismereted valóságos-e, mennyire ismered vagy ismered félre magad?

A kitöltés közben elgondolkodhatsz önmagaddal kapcsolatban, időd szánhatsz ezekre az önismereti kérdésekre.

Ez azért is fontos, mert a pályaválasztást nagyban befolyásolja a magunkról alkotott kép, az önismeret helyessége. Fejlesztéséhez, bővítéséhez nyújtanak segítséget a honlapon található kérdőívek, melyek egyszerűen és világosan feltett kérdésekből állnak.

Megválaszolásuk után érdeklődési területeidről (amely lehet pl. humán, gazdasági, pénzügyi, stb.), képességeidről (pl. számolási-, nyelvi-, fizikai teherbírási stb.), munkastílusodról (hogyan, milyen eszközökkel szeretsz dolgozni, stb.), értékeidről (pl. mi a fontos számodra) kapsz visszajelzést.

A kérdőívek gyorsan kitölthetők, szinte azonnal képernyőn van az eredményük, amelyek nemcsak azt jelzik vissza, hogy a kérdőív kitöltője miben jó, milyen jó adottságai, képességei, készségei vannak, hanem azt is, miben tudna még továbbfejlődni?

Ha Te is kitöltöd, megtudhatod, hogy a saját adottságaid, előnyös tulajdonságaid alapján milyen szakma-, pálya való Neked, milyen szakmában, foglalkozásban lehetsz majd igazán sikeres. Még azt is megtalálhatod ezen a portálon, hogy az egyes foglalkozások esetében milyen fizetésre lehet számítani.